

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності на засіданні 17 листопада 2021 року (протокол № 89) на виконання доручення Голови Верховної Ради України розглянув проект Закону України «Про внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України щодо забезпечення гармонізації кримінального законодавства з положеннями міжнародного права в частині регулювання кримінальної відповідальності за торгівлю людьми» (реєстр. № 5134-1 від 09.03.2021 року), внесений народним депутатом України Дануцею О.А.

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є регулювання кримінальної відповідальності за торгівлю людьми шляхом вдосконалення положень Кримінального кодексу України, приведення їх у відповідність до міжнародних зобов'язань України, забезпечення дотримання принципу правової визначеності під час реалізації норм статті 149 Кримінального кодексу України.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується, зокрема:

уточнити диспозицію частини 1 статті 149 КК України, встановивши, що кримінально караним діянням є «Торгівля людиною, тобто вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію»;

доповнити частину 2 статті 149 КК України кваліфікуючою ознакою у вигляді «створення загрози загибелі потерпілого»;

виключити такі форми експлуатації людини як «примусова вагітність або примусове переривання вагітності» (пункт 1 примітки статті 149 КК України у редакції проекту).

Проаналізувавши законопроект, народні депутати України – члени Комітету зазначили наступне:

викликає певні зауваження пропозиція внесення змін до частини першої статті 149 КК України щодо заміни в абзаці першому частини першої сполучення «а так само» словом «тобто», з огляду на те, що в результаті внесених змін буде звужено зміст об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого частиною першою статті 149 КК України, оскільки визначення «торгівля людьми» охоплюватиме виключно такі форми об'єктивної сторони,

як вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію, не враховуючи власне саму торгівлю, тобто діяльність із купівлі-продажу людини;

викликає зауваження пропозиція виключити з пункту 1 примітки статті 149 КК України слова «примусову вагітність або примусове переривання вагітності», адже відповідно до чинної редакції примітки примусова вагітність або примусове переривання вагітності є формами експлуатації людини, як підстави відповідальності за торгівлю людьми, тобто стаття 149 КК України передбачає більш широкую криміналізацію діянь, ніж це визначено Протоколом про попередження і припинення торгівлі людьми, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, прийнятим резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН від 15 листопада 2000 року. Зважаючи на те, що Протокол визначає кримінологічні (а не кримінально-правові) ознаки форм експлуатації людини, тобто указує на те, з чим треба боротися, а не формулює склад злочину, його положення не підлягають механічному перенесенню у законодавство України. До того ж, закріплення в національному законодавстві додаткових ознак діяння, яке визнається злочином за актом міжнародного права, який ратифіковано державою і положення якого закріплено в національному кримінальному законодавстві, перебуває в межах розсуду держави, а тому наявність в пункті 1 примітки статті 149 КК України слів «примусову вагітність або примусове переривання вагітності» не суперечить міжнародним зобов'язанням України.

Таким чином, виключення із Примітки статті 149 КК України словосполучення «примусова вагітність або примусове переривання вагітності», по суті, означатиме декриміналізацію відповідних діянь. До того ж, згідно з приписами статті 58 Конституції України, статті 5 КК України таке скасування злочинності діяння матиме зворотну дію в часі. Крім того, слід зауважити, що законодавчі зміни про доповнення примітки цієї статті формою експлуатації людини у вигляді «примусового переривання вагітності» внесено на підставі Закону № 2539-УІІ від 06.09.2018 року.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження до поданого законопроекту.

Верховний суд зазначає, що законопроект доцільно відхилити.

Міністерство юстиції України висловлює окремі зауваження до законопроекту.

Офіс Генерального прокурора та Національна поліція України зазначають, що законопроект потребує доопрацювання.

Інститут законодавства Верховної Ради України, Національна академія внутрішніх справ, Харківський національний університет внутрішніх справ висловлюють зауваження та пропозиції до законопроекту.

Всебічно обговоривши законопроект, Комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини 1 статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України «Про

внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України щодо забезпечення гармонізації кримінального законодавства з положеннями міжнародного права в частині регулювання кримінальної відповідальності за торгівлю людьми» (реєстр. № 5134-1) за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань правоохоронної діяльності - народного депутата України Іонушаса С.К.

Голова Комітету

С. Іонушас

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Іонушас Сергій Костянтинович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D0512F00D41E8F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/3-2021/365243 від 25.11.2021

722458